

Чи є в Україні грошово-кредитна політика?

У статті досліджено актуальну проблему формування і реалізації в Україні грошово-кредитної політики як стратегічного плану розвитку грошово-кредитних відносин у країні на довгострокову перспективу (до 20-25 років). Розкрито суттєві відмінності та взаємозв'язок грошово-кредитного регулювання і грошово-кредитної політики, яка створюється на основі стратегічного довгострокової загальнодержавної політики уряду.

Ключові слова: грошово-кредитна політика, грошово-кредитне регулювання, загальнодержавна політика Уряду, комплекс стратегічних цілей, комплекс тактичних дій.

Формул – 2, література з 10 найменувань.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Однією з функцій центрального банку є грошово-кредитне регулювання економіки країни і, перш за все, грошової маси, яку у вигляді грошових білетів і білонних монет емітує центральний банк¹. Однак грошово-кредитне регулювання здійснюється на підставі грошово-кредитної політики центрального банку, яку він розроблює на довгостроковий період як стратегічний план бачення розвитку країни через 5, 10 чи, навіть, 25 років. Відповідно, цей стратегічний план розвитку грошово-кредитних відносин країни передбачає встановлення конкретних цілей, які слід досягти в грошово-кредитних відносинах, щодо прагнення центрального банку до їх відповідного розвитку. Зрозуміло, що стратегічний довгостроковий план розвитку грошово-кредитних відносин, тісно ув'язується з загальнодержавним стратегічним планом соціально-економічного розвитку країни і будується на його основі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню закономірностей функціонування центрального банку та сутності його грошово-кредитної політики

¹ заслуговує на увагу концепція лауреата Нобелівської премії з економіки Ф. Хайека про денационалізацію грошей, головна ідея якої полягає в тому, що стабільність цін (відповідно і грошей) може бути досягнута за умов, якщо усунути монополію центрального банку на емісію грошей, стабільність яких він, як емітент, безперервно намагається підтримувати (здійснюючи грошово-кредитне регулювання на основі розробленої ним же грошово-кредитної політики). З того ж, що емісія грошей, як будь-який вид діяльності, не потребує на справжньому ринку обмежень та регулювання Регулятором, то на думку Ф.Хайека, денационалізація грошей і існування паралельних валют, які можуть випускатися різними приватними установами, є шляхом дійсної економічної свободи суспільства. [22].

присвячена значна кількість наукових праць, зарубіжних і українських вчених, серед яких слід назвати праці В. Д. Базилевича та К. С. Базилевича [3], А. С. Гальчинського [4], О. В. Дзюблюка [5], Є. Дж. Долана [6], Л. Ерхарда [7], Дж. М. Кейнса [8], В. В. Козюка [9], О. І. Лаврушина [10], В. Лисицького [23], І. О. Лютого [11], К. Р. Макконелла [12], А. Маршалла [13], Ф. Модільяні [14], А. М. Мороза [15], С. М. Панчишина [16], М. Ф. Пуховкіної [17], М. І. Савлука [15], Дж. Сакса [18], П. Самуельсона [19], В. М. Усоскіна [20], І. Фішера [21], Ф. Хайєка [22], Л. Харріса [23], В. А. Ющенко [24] та інших.

Однак ще й досі серед науковців не існує єдиного погляду на сутність грошово-кредитної політики і, що особливо заслуговує на увагу, так це те, що практично в усіх визначеннях сутності грошово-кредитної політики не приділяється достатньо уваги її довгостроковому характеру у встановленні її цілей і, до того ж, ототожнюється сутність грошово-кредитної політики з грошово-кредитним регулюванням.

Наприклад, д.е.н., проф. Пуховкіна М.Ф. вважає, що “...під грошово-кредитною політикою розуміють *комплекс взаємопов’язаних, скоординованих на досягнення певних цілей, заходів* щодо регулювання грошового ринку, які проводить держава через свій центральний банк, а *державне регулювання економіки за допомогою грошово-кредитних інструментів* є впливом на досягнення заздалегідь визначених суспільних цілей, а саме кількість і ціну (процентну ставку) позичкового капіталу, щоб відповідно до цілей державної економічної політики впливати на попит і механізми використання позичок у народному господарстві”[17, с. 133, курсив Л.Р.]

Як видно з визначення проф. Пуховкіної М.Ф. сутності грошово-кредитної політики, вона розуміє під грошово-кредитною політикою комплекс заходів, тобто дій, спрямованих на досягнення «певних цілей» за допомогою інструментів грошово-кредитного регулювання. Однак в такому визначенні сутності грошово-кредитної політики, перш за все, не підкреслено стратегічній довгостроковий характер «певних цілей»; по-друге, в цьому визначенні сутності грошово-кредитної політики помилково об’єднуються грошово-кредитна політика з

грошово-кредитним регулюванням, як комплексом «...заходів щодо регулювання грошового ринку»; по-третє, в цьому визначені грошово-кредитної політики ототожнюється грошово-кредитне регулювання з державним регулюванням, з чим взагалі не можна погодитись, бо це різні види регулювання економіки. Достатньо сказати, що грошово-кредитне регулювання здійснює центральний банк за допомогою інструментів цього регулювання, в той час як державне регулювання здійснює уряд, за допомогою прийняття ним різних законодавчих актів у вигляді законів, указів, декретів та інших актів. Відповідно, державне регулювання може здійснюватись роками, в той час як грошово-кредитне регулювання здійснюється оперативно.

Практично так само, як і проф. Пуховкіна М.Ф., визначає сутність грошово-кредитної політики і ціла група авторів, які вважають, що «...**Грошово-кредитна (монетарна) політика** – це сукупність форм і засобів державного впливу на пропозицію грошей (**Ms**) з метою забезпечення рівноваги між пропозицією грошей і попитом на них» (3, с.554, виділено В.Б), що, на наш погляд, не відповідає сутності, саме, грошово-кредитної політики, перш за все, тому, що центральний банк (а не держава, тобто уряд)) визначає довгострокові цілі, а, по-друге, саме цілі, а не заходи, тобто дії по впровадженню цих цілей в життя. Досягнення ж встановлених грошово-кредитною політикою довгострокових цілей здійснюється за допомогою конкретних дій центрального банку, які відносяться до компетенції грошово-кредитного регулювання. Відповідно останнє має свої інструменти, за допомогою яких центральний банк і здійснює конкретні дії в грошово-кредитному регулюванні.

Деякі з вітчизняних економістів, наприклад, ден., проф. В. В. Козюк, розглядає грошово-кредитну політику як сукупність “вузьких” і “широких” грошово-кредитних політик. “Вузька” монетарна політика, за думкою В. В. Козюка, - це спрямування монетарних заходів Центрального банку на підтримання зовнішньої та внутрішньої стабільності національної валюти. Крім того “вузька” політика спрямована на забезпечення бажаного рівня вартості грошей, тобто підтримання певного рівня процентної ставки. “Широка” ж

політика, на думку В. В. Козюка, передбачає застосування інструментів центрального банку з метою впливу на сукупну грошову масу”.[9, с. 75]

Проте, з того, що сучасні гроші власної вартості не мають, може йтися лише про купівельну спроможність грошей. Відповідно помилково вважати, що грошово-кредитна політика може спрямовуватись на підтримання “бажаного рівня вартості грошей.” Однак, як видно з висловлювання проф. В. В. Козюка, і він, врешті-решт, визначає грошово-кредитну політику як комплекс заходів, ототожнюючи грошово-кредитну політику і грошово-кредитне регулювання.

З викладеного випливає, що більшість вітчизняних економістів, ототожнює грошово-кредитну політику з грошово-кредитним регулюванням.

Невирішена раніш частка загальної проблеми містить в собі існуюче сьогодні помилкове ототожнення і, відповідно, помилкову підміну грошово-кредитної політики (як розробленого центральним банком комплексу стратегічних цілей розвитку грошово-кредитних відносин на довгострокову перспективу) грошово-кредитним регулюванням, як комплексом тактичних дій центрального банку для досягнення стратегічних цілей грошово-кредитної політики, хоча останньої досі ще немає в Україні.

Формулювання мети дослідження. Метою дослідження є необхідність звернути увагу науковців і практичних діячів Уряду та НБУ на відсутність в Україні загальнодержавного стратегічного плану Уряду (загальнодержавної політики) з соціально-економічного розвитку країни на довгострокову перспективу і на відсутність в країні грошово-кредитного стратегічного плану довгострокового розвитку грошово-кредитних відносин (відсутність грошово-кредитної політики), що, в свою чергу складає жорстку необхідність якомога скорішого створення в Україні грошово-кредитної політики.

Основні результати дослідження. Як вже було сказано вище, грошово-кредитна політика це є розроблений центральним банком комплекс стратегічних цілей розвитку грошово-кредитних відносин в країні на довгострокову перспективу (20-25 років). Зрозуміло, що у такому комплексі стратегічних цілей, розглядаються різні цілі, залежно від досягнутого рівня розвитку економіки

країни і розвитку в ній грошово-кредитних відносин. Відповідно, серед стратегічних цілей грошово-кредитної політики розглядаються кінцеві, проміжні та тактичні цілі.

Слід відмітити, що встановлені центральним банком стратегічні цілі розвитку грошово-кредитних відносин на довгострокову перспективу (цілі грошово-кредитної політики) потребують свого оприлюднення. Однак в різних країнах відношення центрального банку до оприлюднення своїх довгострокових цілей у грошово-кредитних відносинах неоднаково. Тому, як правило, цілі грошово-кредитної політики на першому етапі трансмісійного механізму є імпліцитні, тобто такі, які не публікуються центральним банком у відкритій печаті. Серед таких (оперативних) цілей слід назвати грошову емісію, яка в країнах, що розвиваються, може здійснюватись відповідно до потреб уряду (для покриття його видатків) у додаткових грошах. Однак проміжні і, особливо, кінцеві цілі, як правило, публікуються центральними банками у відкритій печаті. Наприклад, публікуються обсяги національного доходу, який прогнозується досягти в економічному розвитку країни через 5, 10 чи, навіть, 20-25 років. Публікується стабільність купівельної спроможності грошей, яку планує досягти центральний банк через відповідний строк, що створює в країні відповідні інфляційні очікування, а, слід, і відповідну упевненість господарюючих суб'єктів у дійсному розвитку економіки країни. Публікуються і інші економічні показники (реальний ВВП, обсяги інвестицій і роздрібного товарообороту та інше). Всі ці публікації є факторами економічного зростання країни і тому в розвинених країнах центральні банки намагаються створювати експліцитні цілі, тобто такі, які публікуються у відкритій печаті. Однак, в країнах, які розвиваються, центральний банк не квапиться публікувати такі данні, бо в цих країнах, перш за все, сам центральний банк, часто-густо, не має необхідної незалежності від уряду у справі грошової емісії. Відповідно, в нього немає впевненості в рівні інфляції, який він прогнозує, бо нерідкі випадки, коли уряд діє прямо протилежно діям центрального банку в справі підтримки стабільності грошей. За таких умов

грошово-кредитна політика, як комплекс стратегічних цілей, не може бути фактором економічного розвитку країни.

Розглянемо детальніше сутність цілей грошово-кредитної політики центрального банку країни.

Кінцеві цілі грошово-кредитної політики тісно пов'язані з ключовими цілями загальнодержавної економічної політики (зростання ВВП та багатства нації, відсутність дефіциту державного бюджету, забезпечення повної зайнятості, тощо) і спрямовані на досягнення в країні стабільності.

Проміжні цілі грошово-кредитної політики — це зміни у певних економічних процесах, які повинні сприяти досягненню кінцевих цілей. Так, якщо ціллю загальнодержавної політики визначено економічне зростання і скорочення безробіття, то проміжною ціллю грошово-кредитної політики в цьому разі повинно бути зростання активності платіжного балансу, збільшення обсягу золотовалютних резервів, підвищення валютного курсу національних грошей, збільшення інвестицій тощо.

Тактичні цілі монетарної політики — це, перш за все, зменшення інфляції та зменшення знецінення національних грошей, без чого не може бути стабільності економічного розвитку країни, бо усі майнові інтереси усіх суб'єктів країни базуються на грошовому вимірі. Зрозуміло, що якщо купівельна спроможність грошей буде зменшуватись, то будувати стабільну економіку з такими грошами неможливо. Саме тому, серед тактичних цілей грошово-кредитної політиці головне місце приділяється підвищенню стійкості купівельної спроможності грошей.

Досягнення стратегічних цілей грошово-кредитної політики реалізується за допомогою грошово-кредитного регулювання – тактичних дій центрального банку. Саме тому не можна ототожнювати грошово-кредитну (монетарну) політику з грошово-кредитним регулюванням економіки країни.

Грошово-кредитне регулювання – це регулювання, перш за все, обсягу маси (грошової пропозиції) з метою росту сукупного обсягу виробництва та зайнятості при стабільному рівні цін. Грошово-кредитне регулювання спрямовано на

збільшення грошової пропозиції у періоди спаду обсягів виробництва (фазі спаду у діловому циклі) для заохочення витрат і, відповідного зменшення грошової пропозиції в періоди збільшення обсягів виробництва (фазі розширення ділового циклу) для зменшення витрат, тобто створення умов для стабільності економічного розвитку за рахунок вирівнювання економічних показників при коливаннях ділового циклу. З цього випливає, що об'єктом грошово-кредитного регулювання економіки країни є, перш за все, грошова пропозиція, регулювання якої створює умови для стабільності цін і досягнення кінцевої цілі грошово-кредитної політики країни – стабільного зростання національного доходу, тобто багатства нації. Таким чином, грошово-кредитне регулювання – це план *тактичних дій*, які сприяють досягненню *стратегічних цілей*, поставлених грошово-кредитною політикою.

На відміну від державного регулювання, грошово-кредитне регулювання має цілу низку переваг. Перш за все, грошово-кредитне регулювання має гнучкість і здійснюється швидко, в той час, як при державному регулюванні прийняття того, чи іншого закону може здійснюватись роками. Другим видом переваг грошово-кредитного регулювання на відміну від державного регулювання є його ізоляція від політичного тиску, в той час, як при державному регулюванні можливе лобіювання тих чи інших інтересів, в зв'язку з чим прийняття необхідного економіці закону буде стримуватись. Третім видом переваг грошово-кредитного регулювання, на відміну від державного регулювання, є реальна можливість впливу тих чи інших інструментів грошово-кредитного регулювання на ключові фактори рівня економічної активності, в той час, як державне регулювання в цьому питанні (на думку монетаристів) є малоефективним.

Доречно сказати, що грошово-кредитне регулювання має і цілу низку недоліків, які роблять дії центрального банку, з точки зору грошово-кредитного регулювання, малоефективними чи, навіть, взагалі неіснуючими.

Серед таких недоліків, перш за все, слід назвати циклічну асиметрію, яка є важливою перешкодою у періоди глибокої депресії, бо банки можуть не схотіти надавати позички своїм клієнтам з міркувань збереження своєї ліквідності і в

цьому разі центральний банк і його грошово-кредитне регулювання будуть безсильні. Не менш важливим недоліком грошово-кредитного регулювання є відсутність його стабільного впливу на інвестиції, бо якщо центральний банк підвищує облікову ставку, а слід за ним, відповідно, підвищують процентні ставки і банки, з метою зменшити обсяги інвестицій, то такі дії грошово-кредитного регулювання можуть okazaтися неефективними. Це зумовлено тим, що якщо підприємці з міркувань ділового оптимізму розширяють інвестиції (чи, навпаки, зменшують їх, саме, при зменшенні банками процентних ставок), то дії центрального банку по стабілізації інвестицій будуть малоефективними. Суттєвим недоліком грошово-кредитного регулювання є також і те, що центральний банк не в змозі одночасно стабілізувати грошову пропозицію і норму обов'язкового резервування, бо якщо норма обов'язкового резервування зростає, то грошова маса, яка створюється банками (в безготівковій формі) зменшується і навпаки, коли норма обов'язкового резервування зменшується, то грошова маса, яка створюється комерційними банками – зростає. Заслуговує на увагу і такий недолік грошово-кредитного регулювання, як зміни у швидкості руху грошей. Так, якщо, наприклад, грошова пропозиція (M3) дорівнює 20 млрд. грн., а швидкість руху грошей (V) складає 5 оборотів на рік, то загальні видатки (сукупний попит - PY) буде дорівнювати 100 млрд. грн. (з огляду на рівняння обміну – $MV=PY$). Якщо $V=10$ оборотів за рік, то сукупний попит за незмінним обсягом грошової маси буде дорівнювати 200 млрд. грн. І, кінець з кінцем, якщо $V=1$ оборот за рік, то сукупний попит буде дорівнювати лише 20 млрд. грн. З цього випливає, що сукупний попит залежить лише від швидкості руху грошей і обсяг грошової маси є незмінним. Однак це питання є дуже дискусійним, бо існують і інші точки зору, за якими чим вище швидкість руху грошей, тим меншою буде грошова маса, що випливає з того ж самого рівняння обміну, а саме $M=PY/V$. Цієї точки зору дотримуються кейнсіанці, які вважають, що рівень швидкості руху грошей змінюється протилежно рівню грошової пропозиції, тобто чим більше грошова пропозиція в країні, тим більш уповільнюється рух грошей.

Заслужує на увагу точка зору В. Ющенко і В. Лисицького [10, с. 288], які стверджують, що грошово-кредитне регулювання дозволяє впливати на:

- якість та обсяги обміну товарами, роботами та послугами між суб'єктами економіки;

- динаміку розподілу створеної доданої вартості на кінцеві споживчі витрати в цілому та валове нагромадження основного капіталу, зміну запасів матеріальних оборотних коштів, придбання цінностей, чистий експорт тощо;

- макроекономічну рівновагу та стабільність основних макроекономічних показників;

- сферу соціальних відносин, зокрема зайнятість та рівень добробуту населення країни.

Однак, на наш погляд, грошово-кредитне регулювання дозволяє впливати на усі перелічені пункти лише у тоді, коли це регулювання базується на конкретних цілях грошово-кредитної політики, встановлених на конкретний проміжок часу.

З погляду на різні підходи науковців до грошово-кредитної політики і, відповідно, до грошово-кредитного регулювання, моделі трансмісії останнього відрізняються одна від одної залежно від монетаристського чи кейнсіанського підходів.

Трансмісійний механізм монетаристської моделі грошово-кредитного регулювання має вигляд:

$$\text{ГКБ} - m - M - V - \text{НД} \quad (1.1),$$

а трансмісійний механізм в кейнсіанській моделі грошово-кредитного регулювання має вигляд:

$$\text{ГКБ} - m - M - N\% - I - \text{НД} \quad (1.2)$$

де - **ГКБ**- грошово-кредитна база, яка складається з готівкових грошей у обігу (НО) та обов'язкових резервів (Р);

m – грошовий мультиплікатор, який визначає на скільки комерційні банки можуть збільшувати безготівкову грошову масу;

M - загальна грошова маса в обороті, яка складається з готівкових грошей у обігу (НО) і безготівкових грошей (депозитів) на рахунках у банках (Д);

V- швидкість руху (оборотів за рік) однойменних грошових одиниць;

N% - норма позичкового проценту;

I- реальні інвестиції.

НД- національний дохід.

Як видно з 1.1 і з 1.2, першій етап (ГКБ – m - M) трансмісійного механізму однаковий і в монетаристській і в кейнсіанській моделях, на якому центральним банком регулюється грошово-кредитна база, тобто визначається розмір готівкової грошової емісії і обсяг обов'язкових резервів, який комерційні банки повинні зберігати в Центральному банку на своїх кореспондентських рахунках. Разом з тим величина обов'язкових резервів залежить від норми обов'язкових резервів, яку встановлює центральний банк комерційним банкам і відповідно вона дає поштовх до створення нових кредитних безготівкових грошей комерційними банками. Крім того, встановлюючи норму обов'язкового резервування комерційним банкам, центральний банк встановлює, тим самим, рівень передавального механізму (нормативного грошового мультиплікатора « m ») від грошової бази до грошової маси (грошової пропозиції), тим самим встановлюючи потенційну спроможність комерційних банків множити грошову масу.

Далі в трансмісійному механізмі грошово-кредитного регулювання виділяються дії центрального банку по формуванню золотовалютних резервів та їх відповідному використанню, в тому числі для підтримки валютного курсу національних грошей країни, регулюванню за допомогою інструментів грошово-кредитного регулювання грошової маси. Якщо комерційні банки розширюють грошову пропозицію, то центральний банк за допомогою цілого ряду інструментів грошово-кредитного регулювання зменшує грошову масу з метою підтримки стабільності цін і купівельної спроможності грошей.

Заслуговує на увагу, що трансмісія грошово-кредитного регулювання ефективна при досягненні стабільності і стійкості грошової одиниці. Якщо ж гроші okazуються нестабільні, то не можна досягнути кінцевої мети, так як в цій

ситуації вступає в дію цілий ряд факторів, серед яких велике значення мають інфляційні очікування, які спотворюють зростання цін.

Останній етап грошово-кредитного регулювання в монетаристській та кейнсіанській моделі докорінно відрізняється один від одного характером передавального механізму від грошової маси до національного доходу. Як видно з 1.1, в монетаристській моделі передача ділової активності суб'єктів господарювання від грошової маси до національного доходу здійснюється за допомогою такого передавального механізму як швидкість руху грошей (V), за якою центральний банк намагається спрямувати свої дії в грошово-кредитному регулюванні на зріст реального ВВП, загальної зайнятості та досягнення зростання НД (багатства нації).

Однак кейнсіанський підхід до трансмісійної моделі грошово-кредитного регулювання відкидає можливість досягнення кінцевої мети грошово-кредитної політики – зростання багатства нації, через такий передавальний механізм, як швидкість руху грошей. Відповідно кейнсіанці вважають, що передавальним механізмом від грошової маси до національного доходу можуть бути лише норма позичкового проценту та інвестиції, які збільшуються при зменшенні норми позичкового проценту і зменшуються при збільшенні норми позичкового проценту. Зрозуміло, що зростання інвестицій зменшує безробіття і сприяє росту національного доходу. Тому, на наш погляд, кейнсіанський передавальний механізм є більш доцільним і, на відміну від монетаристської моделі грошово-кредитного регулювання економіки, є більш обґрунтованим, особливо тому, що серед недоліків грошово-кредитного регулювання економіки присутній такий недолік, як неоднозначний вплив швидкості руху грошей на сукупний попит.

Однак, слід відмітити, що в Україні поки ще використовується монетаристська модель трансмісії грошово-кредитного регулювання.

Висновки і перспективи подальших розробок. Підсумовуючи викладене, зазначимо, що проведені дослідження, на наш погляд, висвітили суттєві відмінності грошово-кредитної політики (комплексу стратегічних цілей) від грошово-кредитного регулювання (комплексу тактичних дій

Регулятора - НБУ). Слід відмітити, що на жаль в Україні не існує не тільки що загальнодержавного стратегічного довгострокового плану соціально-економічного розвитку країни, а і стратегічного довгострокового плану розвитку грошово-кредитних відносин, тобто *в Україні ще й досі не існує грошово-кредитної політики*, яка створюється на основі загальнодержавної політики уряду. Однак з того, що усі майнові інтереси суб`єктів господарювання мають грошовий вимір, то відсутність грошово-кредитної політики в країні створює невизначеність її подальшого розвитку. Інакше кажучи, коли в країні немає довгострокової грошово-кредитної політики, то грошово-кредитне регулювання (тобто усі дії центрального банку, спрямовані на подолання інфляції, бідності та нестабільності в країні) не має логічної послідовності і, часто-густо, дії НБУ логічно не пов`язані поміж собою і тому неефективні чи, взагалі, недієві.

Разом з тим більшість науковців України ототожнює грошово-кредитну політику (як стратегію подальшого розвитку країни), з грошово-кредитним регулюванням, тобто тактичними діями НБУ, які спрямовані на досягнення поставлених довгострокових цілей. Тому саме таке ототожнення грошово-кредитної політики з грошово-кредитним регулюванням (і розуміння під ним існування грошово-кредитної політики) створює перешкоди на шляху розроблення НБУ дійсної грошово-кредитної політики на довгострокову перспективу. За таких умов зрозуміло, що коли НБУ щорічно встановлює грошово-кредитну «політику» (у «*Основних засадах грошово-кредитної політики на наступний рік*»), то в країні немає ані грошово-кредитної політики, ані виваженого грошово-кредитного регулювання її економіки.

За таких умов стає очевидним, що для ефективного грошово-кредитного регулювання економіки країни, спрямованого на стабілізацію національних грошей, а, слід, і економіки країни, необхідно чітко визначитись із сутністю грошово-кредитної політики як комплексу довгострокових стратегічних цілей розвитку країни і, відповідно, перестати ототожнювати її із грошово-кредитним регулюванням як комплексом довгострокових тактичних дій Регулятора. Це

означає, що НБУ необхідно розробити довгостроковий план розвитку грошово-кредитних відносин в Україні, тобто розробити дійсну грошово-кредитну політику (розробка якої потребує існування загальнодержавного стратегічного довгострокового плану розвитку соціально-економічного стану України), на основі якої щорічно розроблювати «Основні засади грошово-кредитного регулювання».

Список використаної літератури

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7.12.2000, № 2121-III, із змінами та доповненнями за станом на 1.01.10.
2. Закон України «Про Національний банк України» від 20.09.2001, N 2121– III, із змінами та доповненнями за станом на 1.01.10.
3. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. – Макроекономіка. – К.: Знання, 2008. – 743 с.
4. Гальчинський А. Теорія грошей. - К.: Основи, 1998. – 415 с.
5. Дзюблюк О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки. - К.: Поліграфкнига, 2000. – 511 с.
6. Долан Э.Дж., Кэмпбелл К.Д., Кэмпбелл Р.Дж. – Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / пер. с англ. – М.-Л.: «Профико», 1991. – 448 с.
7. Эрхард Л. – Полвека размышлений: речи и статьи / пер. с нем. А. Андропова и др. – М.: ТОО «Ордынка», 1996. – 606 с.
8. Кейнс Дж. М. – Общая теория занятости, процента и денег. Избранное. – М.: Эксмо, 2009. – 960 с.
9. Козюк В.В.- Центральний банк та грошово-кредитна політика. – Тернопіль: Джура, 1999. – 260 с.
10. Лаврушин О.И. – Центральный банк в условиях рыночной экономики // Банковское дело, 2002, № 5. – С. 2-6.

11. Лютий І. О. – Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки. – К.: Атака, 2000. – 239 с.
12. Макконелл К. Р., Брю С. Л. – Экономикс: Принципы, проблемы и политика. В 2-х т. / пер. с англ. - М.: Республика, 1992. – 800 с.
13. Маршалл А. Принципы экономической науки, в 3-х т./ пер. с англ. – М.: Прогресс, 1993. – 415 с.
14. Модильяни Ф., Миллер М. – Сколько стоит фирма? Теорема ММ / пер. с англ. - М.: Дело, 2001. - 270 с.
15. Мороз А.М., Пуховкіна М.Ф., Савлук М.І., Алексеєнко М.Д. Дзюблюк О.В. – Центральний банк та грошово-кредитна політика. К.: КНЕУ, 2005. 556 с.
16. Панчишин С. – Макроекономіка. – К.: Либідь, 2001. – 614 с.
17. Пуховкіна М.Ф. - Центральний банк і грошово–кредитна політика. – К.: КНЕУ, 2003. – 180 с.
18. Сакс Дж. - Рыночная экономика и Россия. – М.: Экономика, 1995. - 331 с.
19. Самуэльсон П. - Экономика. – М.: Прогресс, 1964. - 496 с.
20. Усоскин В.М. – Теории денег. – М.: Мысль, 1976. - 228 с.
21. Фишер И. – Покупательная сила денег. – М.: Дело, 2001. – 320 с.
22. Хайек Ф. – Частные деньги. – М.: Институт национальной модели экономики, 1996. – 240 с.
23. Харрис Л.- Денежная теория. – М.: Прогресс, 1990. – 750 с.
24. Ющенко В., Лисицький В.- Гроші: розвиток попиту та пропозиції в Україні.- К.: Скарби, 2000. – 347 с.

Довідка про автора

РЯБІНІНА Людмила Миколаївна,

доцент кафедри банківської справи Одеського державного економічного університету, кен, доцент.

Наукові інтереси – Теорія грошей, кредиту, грошово-кредитної політики та грошово-кредитного регулювання.

Робоча адреса: 65082, Одеська обл., Одеса, вул. Преображенська, буд. 8.

Домашня адреса: 65010, Одеса, вул. Героїв прикордонників буд. 2, кв. 4

Т. р. 723-74-73

Т. д. 766-57-78

М. 0677828699

e-mail: rln@ukr.net

чи “...сукупність заходів у сфері грошового обігу і кредитних відносин, які здійснює держава з метою регулювання економічного росту, стримування інфляції, забезпечення зайнятості і збалансування платіжного балансу”[5, с. 67]; чи ”...цілеспрямована діяльність Центрального банку по виконанню загальнодержавних задач. Сукупність заходів грошово-кредитної політики центрального банку охоплює сфери грошового обігу і кредиту, і, перш за все, визначаються межі як готівкової, так і безготівкової грошової емісії шляхом регулювання депозитно-позичкових і інших операцій банківських установ другого рівня”[4, с. 25]

4. Воробёв Ю.Н.- Центральный банк и денежно-кредитная политика. - Симферополь: Крымская академия природоохранного и курортного строительства, 2002.
5. Загорський В. С.- Центральный банк і грошово-кредитна політика. - Львів: Видавництво львівської комерційної академії, 2003.
6. Козюк В.В.- Центральный банк та грошово-кредитна політика. - Тернопіль: Джура, 1999.
7. Панчишин С. – Макроекономіка. – К.: Либідь, 2001. – 614 с.
8. Пуховкіна М.Ф.- Центральный банк та грошово–кредитна політика.- К.: КНЕУ, 2003.
9. Хайек Ф. – Частные деньги. – М.: Институт национальной модели экономики, 1996.
10. Ющенко В., Лисицький В.- Гроші: розвиток попиту та пропозиції в Україні.- К.: Скарби, 2000. – 347 с.

